CURTEA DE APEL BUCUREŞTI

SECŢIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL

Dosar nr. 43856/3/2008

SENTINŢA CIVILĂ NR. 1912

Şedinţa publică de la 06.05.2009

Curtea compusă din:
Preşedinte: – Hortolomei Victor
Grefier: – Toader Daniela

Pe rol fiind soluţionarea acţiunii în contencios administrativ formulată de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, în contradictoriu cu pârâtul Danciu Petru Tiberiu.

La apelul nominal făcut în şedinţă publică a răspuns reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, prin consilier juridic Ionescu ......, lipsind pârâtul Danciu Petru Tiberiu.

Procedura este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de şedinţă, după care:

Curtea constată că s-au comunicat pârâtului înscrisurile depuse în şedinţa publică de la termenul anterior de reprezentantul reclamantului.

Reclamantul, prin reprezentant, solicită admiterea probei cu înscrisuri solicitată prin acţiune şi depuse la dosar.

Curtea, deliberând, asupra probei cu înscrisuri solicitată de reclamant, în conformitate cu dispoziţiile art. 167 Cod procedură civilă, apreciind că proba cu înscrisuri este necesară, utilă şi pertinentă cauzei, o admite.

Reclamantul, prin reprezentant, nu mai are cereri de formulat şi probe de administrat.

Curtea, nemaifiind cereri de formulat şi probe de administrat, constată cauza în stare de judecată şi acordă cuvântul pe fond.

Reclamantul, prin reprezentant, solicită admiterea acţiunii astfel cum a fost formulată, să se constate calitatea de colaborator al Securităţii în privinţa pârâtului. Arată că pârâtul a denunţat Securităţii mai multe persoane urmărite şi informaţii despre acestea. Consideră că s-au încălcat drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanelor denunţate.

CURTEA

Asupra cauzei de contencios administrativ prezente:

Examinând actele şi lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Bucureşti – Secţia a IX-a de Contencios Administrativ şi Fiscal sub numărul menţionat reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii a solicitat în contradictoriu cu pârâtul Danciu Petru Tiberiu constatarea existenţei calităţii acestuia de colaborator al Securităţii.

În motivarea acţiunii s-a arătat că pârâtul Danciu Petru Tiberiu este candidat la funcţia de Primar al localităţii Sebiş, judeţul Arad. Ţinând cont de prevederile art. 3 lit. g coroborat cu art. 5 ,) alin. 1 teza II din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 24/2008, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii verifică din oficiu, sub aspectul stabilirii calităţii de lucrător sau colaborator al Securităţii, persoanele care au candidat în demnităţile dau funcţiile prevăzute la art. 3 lit. b) – h).

Aşa cum rezultă şi din cuprinsul Notei de Constatare nr. S/DI/I/2945/22.10.2008, pârâtul DANCIU Petru Tiberiu a fost recrutat pentru încadrarea informativă a studenţilor din anul său de studiu din cadrul I.M.F. Cluj, astfel încât organele de Securitate să poată cunoaşte „stările de spirit şi eventualele manifestări duşmănoase" ale acestora. La data de 20.05.1963, domnia sa a semnat Angajament, prin care a preluat numele conspirativ de agent „BENONIU" (în perioada anilor '50-'60, „agent" era termenul folosit de către Securitate pentru informatorii/colaboratorii acesteia).

Astfel, reclamanta a considerat că sunt relevante în stabilirea calităţii de colaborator al Securităţii pentru pârâtul DANCIU Petru Tiberiu următoarele informaţii consemnate în notele sale informative:

- a relatat despre faptul că persoană „este un mare naţionalist maghiar, elogiază viaţa din Ungaria şi toate produsele fabricate în Ungaria". Ofiţerul

consemnează, pe marginea Notei Informative ce conține aceste date, faptul că „agentul a prezentat nota din proprie inițiativă";

- a furnizat informații despre un coleg care avea rude în Belgia, persoana în cauză fiind „urmărită prin dosar individual" pentru „activitate dușmănoasă împotriva regimului"; legat de acest fapt, pârâtul DANCIU Petru a relatat Securității, într-o altă notă informativă următoarele: „De curând, R. mi-a spus în taină că a scris o scrisoare rudelor sale din Belgia, prin care a solicitat să-i trimită un colet";

- a relatat pe larg Securității o discuție în care persoana urmărită îi povestea următoarele: „Sursa vă informează. R. A. a povestit colegilor săi de cameră, O. Ș., D. D., F. A., DANCIU Tiberiu că, în urmă cu câțiva ani, în munții Maramureșului a existat un fugar despre care el a auzit că respectivul făcea acte de binefacere. Astfel, a auzit că un oarecare șef de echipă și pontator de la o întreprindere horticolă de acolo se purta rău cu muncitorii și atunci fugarul a venit la respectivul om, în una din zile, și față de muncitori l-a bătut și i-a spus că, dacă se mai poartă urât cu muncitorii și nu plătește salariile, o să-i facă la fel. A povestit asta cu foarte multă satisfacție și a continuat. A fost fugit 12 ani și ăștia nu au putut să-l prindă, dar au instruit un om al securității, pe care l-au trimis în munți, pentru a se împrieteni cu el și de abia după 3 ani respectivul a putut să-l trădeze pe fugar. Referitor la filmul „Fata Haber", R. a afirmat față de colegii de cameră că e un film, care te învață cum să te păzești și să fii atent că nu știi cu cine poți avea de-a face.";

- a furnizat informații ce fac referire la nemulțumirile unei persoane urmărite, astfel: „odată s-a arătat nemulțumit față de posibilitățile materiale reduse ale părinților săi, care nu pot să-i trimită cele necesare și se exprimă: „cum să trăiești dintr-un salar de 600 de lei?" În fața acestei situații, el se resemnează spunând că toți sunt la fel în țara noastră. R. este preocupat de problemele lui materiale și deseori își face planuri de viitor și visează realizarea unei vieți luxoase și bogate, dar pe care nu o vede realizabilă la noi, fapt care reiese din următoarea discuție: „Să mă văd eu odată cu un cleşte de dinți în buzunar și undeva prin Africa sau în occident și atunci poate aș realiza ce aș dori.

În Nota Informativă din data de 31.10.1963, pârâtul a relatat Securității următoarele: „N. mereu spunea sursei: „Săracul de M., știe că nu mai predă nimic anul acesta, nici nu mai avansează în funcție fiindcă nu e membru P.M.R. Ce fac ăștia din el și tu știi bine ce carte vede". Tot așa, odată a spus sursei: „Știi că profesorul G. V., odată prin surprindere, m-a luat de umeri și m-a invitat la un coniac și mi-a spus să nu-mi fie frică de toate acestea, că la disciplina lui nu poate să-l influențeze cu nimic în rău. Acum N. nu a mai fost văzut de o săptămână, nu știe nimeni nimic de el. Unii zic că a plecat la București".

În aceeași ordine de idei reclamantul a amintit instanței și consemnările făcute de către ofițer:

- „De la ultima analiză până în prezent, legătura cu agentul s-a efectuat la intervalul stabilit prin ordin și a prezentat peste 20 note informative, între timp, a fost dirijat pe lângă R. A. și P. Ș., ambii lucrați prin acțiuni.

Agentul s-a străduit ca sarcinile trasate să le realizeze, furnizând date despre activitatea, concepțiile și manifestările negative, pe care cei doi studenți le-au avut. Ca urmare a informațiilor furnizate, s-au clarificat aceste acțiuni". Este evident, așa cum reiese și din acest text, faptul că informațiile furnizate au fost utile Securității, ele fiind exploatate în cazurile pentru care au fost furnizate.

- Agentul „BENONIU" a furnizat un număr mare de materiale informative privind unele aspecte negative din I.M.F. CLUJ, privind unele comportări necorespunzătoare ale unor studenți, precum și privind pe numitul „VULPE ISAI", urmărit prin dosar individual. Făcând o analiză a acestor materiale și comparându-le cu cele furnizate și de către agentul ...... rezultă probleme identice sau asemănătoare, de unde și concluzia că agentul „BENONIU" este cinstit și sincer în relațiile de colaborare cu organele noastre."

Prin prisma celor expuse anterior reclamantul a apreciat că sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008 pentru a se putea constata calitatea de „colaborator al Securității", norma citată impunând îndeplinirea următoarelor condiții pentru a se putea reține calitatea invocată:

1. Informațiile furnizate Securității, indiferent sub ce formă, să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. Această condiție este asigurată deoarece pârâtul Danciu Petru Tiberiu a furnizat informațiile relatate pe larg mai sus. De asemenea a considerat că sunt relevante aprecierile pozitive făcute de către ofițer față de activitatea de colaborare a domnului DANCIU Petru Tiberiu, precum și faptul că informațiile au corespuns întrutotul dirijărilor făcute de către ofițer.

2. Informațiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Și această condiție este asigurată deoarece, prin aceste acțiuni, s-au îngrădit următoarele drepturi:

- dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor prevăzut de art. 85 din Constituția României din 1952, coroborat cu art. 19 din Declarația Universală a Omului;

- dreptul la viață privată prevăzut de art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

În drept și-a întemeiat acțiunea pe conținutul articolelor: art. 3 lit. g, art. 2 lit. b, art. 8 lit. a, art. 11 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul 18 propriul dosar și deconspirarea Securității, coroborate cu art. 31, art. 36 alin. 4, lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S. adoptat prin Hotărârea nr. 112008, precum și pe dispozițiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedirea acțiunii a înțeles să folosească următoarele probe: Nota de Constatare nr. SIDI/I/2945/22.10.2008; Dosar nr. R 179706 (cota C.N.S.A.S.), f. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 1~:19, 21, 36, 37, 38, 54; Dosar nr. 1211558 (cota C.N.S.A.S.), f. 1, 2, 4, 5, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 91, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 105, 106, 107, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147; Dosar nr. 1211556 (cota C.N.S.A.S.), vol. 1, f.3; vol. 2, f.18,47; Adresele de verificare nr. S/7113/A1B/L/26.05.2008, transmise de C.N.S.A.S. către foștii deținători de arhivă (S.R.I., S.I.E., S.I.A.); Adresele de verificare nr. S/7113/A1B/L/26.05.2008, transmise de C.N.S.A.S. către foștii deținători de arhivă (S.R.I., S.I.E., S.I.A.); Adresele de răspuns transmise C.N.S.A.S. de foștii deținători de arhivă cu numerele S/122778/30.06.2008, S/16206/10.06.2008, A 2056/17.06.2008.

Prin sentința civilă nr. 3683/18.12.2008, Tribunalul București a declinat competența materială de soluționare în favoarea prezentei instanțe de contencios administrativ.

Pârâtul Danciu Petru Tiberiu, deși legal citat și a primit personal citația pentru termenul când s-au formulat concluzii, nu a formulat întâmpinare sau probe în cauză.

În litigiu, s-a administrat proba cu înscrisuri: documentația care a fost evidențiată de reclamant în cererea introductivă.

Curtea de Apel București s-a constatat legal sesizată și competentă material în soluționarea prezenta cauză, date fiind prev. art. 3 cod. pr. civ. și ale OUG 24/2008.

Verificând actele și lucrările dosarului, Curtea apreciază că prezenta acțiune este fondată, pentru următoarele considerente:

Mai întâi, Curtea consideră necesar a efectua câteva aprecieri cu caracter general, de natură să pună în lumină rațiunea adoptării legislației privind accesul la propriu dosar și deconspirarea Securității, precum și consecințele hotărârilor judecătorești pronunțate în urma parcurgerii procedurilor prevăzute de OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg. nr. 293/2008.

În acest sens, trebuie observat că în preambulul OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg. 293/2008, se relevă că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale."

Din analiza preambulului și a prevederilor OUG 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității aprobată cu modificări prin Lg 293/2008, rezultă, fără echivoc, că rațiunea adoptării acestui act normativ derivă din necesitatea cunoașterii de către membrii unei societăți postcomuniste a fostului regim totalitar, depășiri nivelului organizatoric, intelectual și moral impus de un sistem caracterizat prin structuri și moduri de gândire inadecvate, respectării drepturilor omului și a libertăților

fundamentale, creării unei culturi politice autentice şi a unei societăţi civilizate, verificării a posteriori a comportamentului persoanelor care, în prezent, candidează pentru sau după caz, ocupă demnităţi ori funcţii publice (aflându-se în situaţii de a fi garanţii Constituţiei şi ai democraţiei) sau deţin titluri care implică o dimensiune morală primordială, legea neavând un scop punitiv şi neinstituind, per se, o responsabilitate penală a celor în privinţa cărora se va constata că au fost lucrători sau colaboratori ai Securităţii. Totodată, reglementarea în discuţie contribuie la o mai bună înţelegere a prezentului şi la o proiectare adecvată a viitorului societăţii româneşti.

În esenţă, sub aspectul care interesează în cauză, OUG 24/2008, aprobată cu modificări prin Lg. 293/2008, urmăreşte scopul de deconspirare, indicat în preambul, a persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarului întocmit de Securitate, sau au efectuat activităţile prevăzute de actul normativ, prin consemnarea publică – publicarea în Monitorul Oficial al României Partea III-a, şi punerea la dispoziţia mijloacelor de informare în masă de către reclamantul C.N.S.A.S., în temeiul art. 12 alin. 1 din ordonanţă, a celor care ocupă demnităţile sau funcţiile enumerate în art. 3, precum şi a celor care îşi manifestă intenţia de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste demnităţi sau funcţii publice, actul normativ antrenând doar eventuale consecinţe de ordin moral în privinţa celor care au încălcat drepturile şi libertăţile fundamentale ale altora în perioada dictaturii comuniste.

Prin urmare, rolul instanţei judecătoreşti învestită cu soluţionarea unei acţiuni în constatarea calităţii de lucrător sau după caz, colaborator al Securităţii, nu este acela de a stabili vinovaţii sau de a le comensura, de a aplica pedepse şi de a le individualiza, instanţa nerealizând o justiţie retributivă, ci de a verifica, pe baza copiilor certificate de pe documentele aflate în arhiva reclamantului C.N.S.A.S. şi eventual, a altor probe, întrunirea cumulativă a condiţiilor prevăzute de lege pentru existenţa calităţii în discuţie, raţiunea legii şi rolul instanţei fiind de acord cu principiile stabilite atât prin Rezoluţia Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996 privind demantelarea fostelor regimuri comuniste, cât şi prin jurisprudenţa CEDO, ca expresie a celor mai înalte idei despre justiţie şi echitate (a se vedea hotărârea de Mare Cameră pronunţată la data de 16.03.2006 în cauza Zdanoka contra Letoniei; decizia de inadmisibilitate din 22.11.2001 în cauza Knauth contra Germaniei.

Pe fondul cauzei, din examinarea actelor şi lucrărilor dosarului Curtea constată că, întrucât pârâtul DANCIU PETRU TIBERIU a candidat la funcţia de primar al oraşului Sebiş, judeţul Arad, faţă de disp. art. 3 lit. g, coroborate cu prevederile art. 5 alin. 1 teza II din OUG nr. 24/2008, pârâtul a fost supus verificărilor sub aspectul colaborării cu organele fostei Securităţi. Urmare a acestor verificări, reclamantul a întocmit nota de constatare nr. S/DI/I/2945/22.10.2008, în temeiul căreia a sesizat instanţa cu prezenta acţiune, depunând la dosar înscrisurile identificate în arhiva ce a aparţinut fostei Securităţi, referitoare la pârât (filele 7 - 89), indicate prin cerere introductivă.

Art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriu dosar şi deconspirarea Securităţii, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, defineşte colaboratorul Securităţii ca fiind „persoana care a furnizat informaţii, indiferent sub ce formă, precum note şi rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securităţii prin care se denunţau activităţile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului".

Din analiza prevederilor art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008, rezultă că pentru ca o persoană să fie considerată colaborator al Securităţii, trebuie să îndeplinească, în mod cumulativ, următoarele trei condiţii:

1) – să furnizeze infirmaţii, indiferent sub ce formă, către lucrătorii Securităţii;

2) – prin acele informaţii să se denunţe activităţi sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist;

3) – furnizarea informaţiilor să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor ale omului.

Interpretările gramaticală, logico-sistematică şi teleologică ale prevederilor art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008, conduc la concluzia certă că nu este necesar, pentru ca o persoană să fie încadrată în categoria colaboratorilor Securităţii ca activitatea acesteia să fi adus efectiv atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, fiind suficient ca ea să fi fost îndreptată împotriva acestor drepturi şi libertăţi şi să fi fost de natură, aptă să le aducă atingere.

În speţă, prima condiţie este evident îndeplinită pârâtul Danciu Petru Tiberiu furnizând lucrătorilor Securităţii informaţii sub forma notelor informative olografe şi relatărilor verbale consemnate de lucrătorii Securităţii, fapt dovedit cu înscrisurile indicate prin acţiune şi depuse la dosar. Trebuie precizat că OUG nr. 24/2008 nu impune cerinţa unei pluralităţi de declaraţii, fiind suficientă furnizarea doar a unei singure informaţii în sensul art. 2 lit. b din ordonanţa de urgenţă, standardul probelor impus de acest act normativ fiind unul minim, iar formele indicate anterior, utilizate de pârât, sunt incluse în modalităţile pe care legea le prevede pentru furnizarea acestor informaţii.

Referitor la cea de-a doua condiţie, Curtea relevă faptul că aşa cum se arată şi în preambulul OUG nr. 24/2008, regimul totalitar comunist a fost unul care a acţionat „împotriva cetăţenilor ţării, drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale".

Prin urmare, exercitarea liberă de către cetăţeni a drepturilor lor fundamentale, cu depăşirea limitelor impuse de ideologia şi propaganda comunistă, dar cu respectarea legii, a principiilor fundamentale ale drepturilor şi a bunelor moravuri, a făcut parte, în perioada de referinţă, din categoria activităţilor potrivnice regimului totalitar comunist.

În mod special, erau apreciate ca fiind deosebit de periculoase pentru regimul comunist acele atitudini sau manifestări care relevau, în afara ideologiei sau doctrinei oficiale, dreptul la exprimare liberă şi libertatea opiniilor, pentru combaterea cărora erau utilizate orice tip de mijloace, chiar dacă ele aduceau atingere altor drepturi fundamentale, precum dreptul la viaţă privată.

Rezultă, deci, indubitabil, că informând lucrătorii Securităţii, astfel cum s-a prezentat în prima parte a hotărârii, pe de o parte, cu privire la persoanele care exprimau opinii favorabile modului de viaţă occidental, sau chiar din alte state comuniste cu deschidere către respectarea drepturilor democratice, care aveau rude sau relaţii cu persoane stabilite în Europa de Vest, iar pe de altă parte, referitor la persoanele care formulau critici la adresa regimului comunist sau acţionau împotriva faptelor nelegitime ale potentaţilor regimului comunist, pârâtul Danciu Petru Tiberiu a denunţat activităţi sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist în sensul art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008.

În ceea ce priveşte cea de-a treia condiţie (furnizarea informaţiilor să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului), având în vedere că furnizarea informaţiilor indicate anterior era de natură să determine sau, după caz, să accentueze urmărirea şi intimidarea persoanelor la care se refereau, inclusiv expunerea publică sau stocarea de date care se referă la domeniile cele mai intime ale activităţii, orientării sau convingerii acestor persoane, domenii în care orice imixtiune a publicului sau autorităţilor constituie în orice societate civilizată o depăşire ilicită a barierelor naturale ale sinelui, iar prin acestea, îngrădirea dreptului la libertatea de exprimare şi libertatea opiniilor prevăzut de art. 85 din Constituţia României din 1952, coroborat cu art. 19 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, precum şi a dreptului la viaţă privată prevăzut la art. 12 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, instanţa constată că este cert îndeplinită.

Pe cale de consecinţă, pentru considerentele expuse anterior, în temeiul art. 11 rap. la art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008, se va admite acţiunea şi se va constata calitatea de colaborator al Securităţii în privinţa pârâtului.

Pentru aceste motive

în numele legii

hotărăşte:

Admite acţiunea formulată de reclamantul CONSILIUL NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂŢII, cu sediul în

București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sector 3, în contradictoriu cu pârâtul DANCIU PETRU TIBERIU, născut la data de 26.10.1933, în comuna Prăjești, județul Arad, fiul lui Marcu și Teodosia, domiciliat în orașul Sebiș, Str. Codrului nr. 17, județul Arad.

Constată existența calității de colaborator al Securității în privința pârâtului Danciu Petru Tiberiu.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică azi 6.05.2009.

(23.156)